

MUSIC JOURNAL

วารสารเพลงดนตรี

ISSN 0858-9038

Volume 30 No.8

April 2025

PENINSULA MOMENTS

At The Peninsula Bangkok, world-class hospitality enriched with compelling Thai cultural experiences creates perfect memorable moments.

THE PENINSULA
B A N G K O K

HONG KONG • SHANGHAI • BEIJING • TOKYO • NEW YORK • CHICAGO • BEVERLY HILLS • PARIS • BANGKOK • MANILA
Under Development LONDON • ISTANBUL • YANGON • peninsula.com

EDITOR'S TALK

สวัสดีผู้อ่านเพลงดนตรีทุกท่าน ปกเดือนเมษายนนี้ เป็นภาพบรรยากาศจากงานคอนเสิร์ต bodyslam Power of The B-Side Concert ความฝันกับจักรวาล With The Orchestra ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๔-๖ เมษายน ที่ One Bangkok Forum โดยวงออร์เคสตราที่บรรเลงในงานนี้ เป็นวง Thailand Philharmonic Pop Orchestra และเรียบเรียงดนตรีโดย ดร.ณรงค์ ปรางค์เจริญ คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Music Entertainment นำเสนอบทความ “ครูเพลงไทยสากลที่คนลืม” ตอนที่ ๖ ในตอนนี้นำเสนอชีวประวัติและตัวอย่างผลงานเพลงอมตะของครูประสิทธิ์ พยอมยงค์ อีก ๗ บทเพลง ดังนี้ สามหัวใจ รักไม่รู้ดับ ลมหนาวกลั่นเกล้า ฟ้ามือจากัน ภาษาใจ และผู้ชายในแต่ละบทเพลงนำเสนอข้อมูลความเป็นมาของเพลง เนื้อเพลง โน้ตเพลงและการวิเคราะห์ทางทฤษฎีดนตรี ติดตามได้ในบทความ

Ethnomusicology พาผู้อ่านไปทำความเข้าใจกับงานรำลึกบรรพชนมอญ ครั้งที่ ๓๔ จัดขึ้น ณ วัดพุทธะเคียน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี งานนี้มีความ

สำคัญต่อชุมชนชาวมอญในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรำลึกถึงบรรพชน ส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายชุมชนมอญ

Review พาไปเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เปียโนโบราณ ซึ่งมีเปียโนทั้งหมด ๑๒๐ หลัง โดยเปียโนเหล่านี้เป็นของสะสมของคุณนันท์นิ แทนเนอร์ สำหรับผู้สนใจเข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เปียโนอาคารเคียนหวาน ถนนวิบูลย์ เปิดวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา ๑๐.๐๐-๑๖.๐๐ น. กรุณาโทรนัดวันและเวลาเข้าชมล่วงหน้า

Thai and Oriental Music เป็นตอนต่อเนื่องของลำดับการเรียนเพลงในการเรียนปีพหุฯ ในตอนที่ ๓ นี้จะเป็นการเรียนครบครั้งที่ ๔ โดยจะเป็นการเรียนเพลงบาทสกุณี ซึ่งเป็นเพลงหน้าพาทย์หลักของเพลงชุดโหมโรงกลางวันโซน

Music: Did you know? นำเสนออัตชีวประวัติของนักเปียโนหญิงชาวยิว Alice Herz-Sommer ซึ่งใช้ชีวิตผ่านช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ และเอาชีวิตรอดจากค่ายกักกันมาด้วยการแสดงเปียโน

ดวงฤทัย ไพคะรัตน์ศิริ

MUSIC JOURNAL

วารสารเพลงดนตรี

Volume 30 No. 8
April 2025

กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า สำหรับข้อเขียนที่ได้รับการพิจารณา กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม โดยรักษาหลักการและแนวคิดของผู้เขียนแต่ละท่านไว้ ข้อเขียนและบทความที่ตีพิมพ์ ถือเป็นทัศนะส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่ขอรับผิดชอบบทความนั้น

เจ้าของ

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล

บรรณาธิการบริหาร

ดวงฤทัย ไพคะรัตน์ศิริ

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ธัญญวรรณ รัตนภาพ

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

Kyle Fyr

ฝ่ายภาพ

คณินิจ ทองใบอ่อน

ฝ่ายศิลป์

จรรยา กะการดี
นเรศรชรั้ง รังทอง

พิสูจน์อักษรและรูปเล่ม

ธัญญวรรณ รัตนภาพ

เว็บมาสเตอร์

ภรณ์ทิพย์ สายพานทอง

สำนักงาน

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล
(วารสารเพลงดนตรี)
๒๕/๒๕ ถนนพุทธมณฑลสาย ๔
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๒๕-๓๔
ต่อ ๓๒๐๕
โทรสาร ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๓๐
musicjournal@gmail.com

CREATIVE
CITY OF MUSIC
NAKHON
PATHOM

“นครปฐม
เมืองดนตรี”

Nakhonpathom Cityofmusic

สารบัญ Contents

Music Entertainment

06

เรื่องเล่าเบาสมอสนองปัญญา
“ครูเพลงไทยสากลที่คนลืม”
ตอนที่ ๖ “ประสิทธิ์ พยอมยงค์” ๕
นักเรียบเรียงเสียงประสาน
กิตติ ศรีปารยะ
(Kitti Sripaurya)

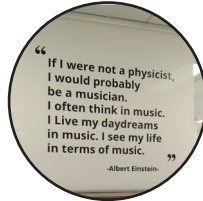
Ethnomusicology

26

งานรำลึกบรรพชนมอญ ครั้งที่ ๗๘
การสืบสานวัฒนธรรมและ
อัตลักษณ์ของชุมชนมอญ
ในประเทศไทย
พระครูสุทธอิสารโสภิต
(Prakhru Sutthisarasophit)
ธัญยาภรณ์ โพธิกาวิณ
(Dhanyaporn Phothikawin)

Review

34

ทัศนาศาสตร์โน้ตดนตรี
น อาคารเคียนทอง
นำชมโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.เชษฐพงศ์ ทองสว่าง
ศรสรวง ตั้งสินมั่นคง
(Sornsuang Tangsinmonkong)

Thai and Oriental Music

40

ต้นเพลงครูของป้าพาศย์
ตอนที่ ๓
เดชน์ คงอิม
(Dejn Gong-im)

Music: Did you know?

50

พลังของดนตรี
สู่ทางรอดชีวิตช่วงสงคราม (๑)
Alice Herz-Sommer
“นักเปียโนที่มีอายุยืนยาวที่สุด”
กฤตยา เชื้อมวราศาสตร์
(Krittaya Chuamwarasart)

*เลือกหัวเรื่องที่ต้องการ
เพื่ออ่านเรื่องราวด้านใน

เรื่องเล่าเบาสมองสนองปัญญา “ครูเพลงไทยสากลที่คนลืม”

ตอนที่ ๖ “ประสิทธิ์ พยอมยงค์” ๕ นักเรียบเรียงเสียงประสาน

เรื่อง:
กิตติ ศรีเปายะ (Kitti Sripaurya)
ที่ปรึกษาวิชาการ
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ช่วงเวลาที่ครูประสิทธิ์ฯ (ประสิทธิ์ พยอมยงค์) ปฏิบัติงานด้านการสอนดนตรีอยู่ที่โรงเรียนดนตรีสยามกลการ ภายใต้การอำนวยการของคุณหญิงพรทิพย์ ณรงค์เดช ท่านได้เรียนวิชาการเรียบเรียงเสียงประสานเพิ่มเติมกับ อาจารย์แมนรัตน์ ศรีกรานนท์ ที่เพิ่งจบมาจาก Berklee School of Music และเปิดสอนวิชาการเรียบเรียงเสียงประสานที่โรงเรียนดนตรีสยามกลการ หลักสูตร ๒ ปี ครูประสิทธิ์ฯ เป็น ๑ ในนักเรียนรุ่นแรก (ต่อมา นักดนตรีกลุ่มนี้ได้ตั้งวงดนตรี ม.ศ. big band ออกบรรเลงสร้างผลงานเพลงอยู่ในช่วงเวลาหนึ่ง ครูประสิทธิ์ฯ สร้างผลงานต่อเนื่องมากมายหลายบทเพลงเป็นงานอมตะระดับขึ้นหิ้งจนได้รับยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (เพลงไทยสากล - เรียบเรียงเสียงประสาน) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๒

บทความตอนนี้ขอนำเสนอผลงานการเรียบเรียงเสียงประสานที่เป็นอมตะอีก ๓ เพลง ดังต่อไปนี้

เพลง	คำร้อง / ทำนอง	นักร้องต้นฉบับ
สามหัวใจ	ไพบุลย์ บุตรขัน	ชาญ เย็นแข
รักไม่รู้ดับ	คำร้อง สุรพล โทณะวณิก ทำนอง On The Sunny Side of the Street	สวลี ผกาพันธุ์
ลมหวน	คำร้อง พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล ทำนอง หม่อมหลวงพวงร้อย สนิทวงศ์ / หม่อมหลวงประพันธ์ สนิทวงศ์	สวลี ผกาพันธุ์
กลืนเกล้า	ไพบุลย์ บุตรขัน	นริศ อารีย์
ฟ้ามีอาภรณ์	สุรพล โทณะวณิก	สวลี ผกาพันธุ์
ภาษาใจ	สุรพล โทณะวณิก	สวลี ผกาพันธุ์
ผู้ชาย	สุรพล โทณะวณิก	สวลี ผกาพันธุ์

สามหัวใจ (<https://www.youtube.com/watch?v=lq8tB9T83IQ>)

“สามหัวใจ” เป็นผลงานการประพันธ์ของบรมครู “ไพบุลย์ บุตรขัน” ขับร้องบันทึกเสียงครั้งแรกโดย ชาญ เย็นแข เป็นเพลงหลัก (main theme) ในภาพยนตร์เรื่อง “สามหัวใจ” ซึ่ง “รพีพร” นักประพันธ์ชื่อดังเป็นผู้สร้างสรรค์พรรณนาตามเนื้อหาจากคำร้องของเพลงนี้ กำกับการแสดงโดย เนรมิตร ดารานำได้แก่ สุรสิทธิ์ สัตยวงศ์ ส.อาสนจินดา วิไลวรรณ วัฒนพานิช ภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉายครั้งแรก ปี พ.ศ. ๒๔๙๓

ครูประสิทธิ์ฯ ออกแบบงานเรียบเรียงเสียงประสานให้เพลงนี้ดำเนินลีลาในลักษณะค่อนข้างช้า ใช้เครื่องดนตรีกลุ่ม rhythm (เปียโน กีตาร์ อะคูสติคเบส และกลองชุด) ร่วมกับเครื่องเป่าตระกูลเครื่องลมไม้ (woodwind) นำโดยคลาริเน็ต บรรเลงร่วมกับกลุ่มแซกโซโฟนที่เล่นหนุนหลัง (back ground) อยู่ตลอดเพลง เรียกได้ว่าคลาริเน็ตเป็นตัวเอกของเพลงนี้ โดยนำขึ้นเพลงในสัดส่วนโน้ตที่กระชับเน้นความรู้สึกด้วยเสียงค่อนข้างโหยหวนหลังจากนักร้องจบเที่ยวแรก คลาริเน็ตเล่นแนวทำนองของท่อน ๓ ผู้ขับร้องซ้ำท่อน ๔ และคลาริเน็ตบรรเลงส่งท้ายลงส่วนจบเพลง

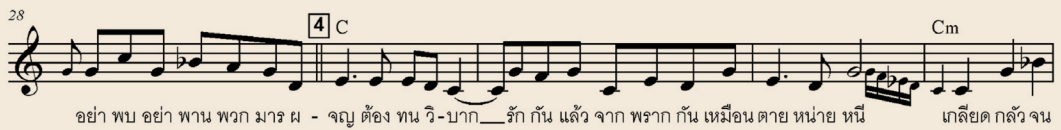
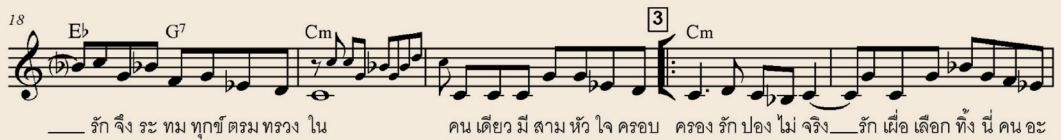
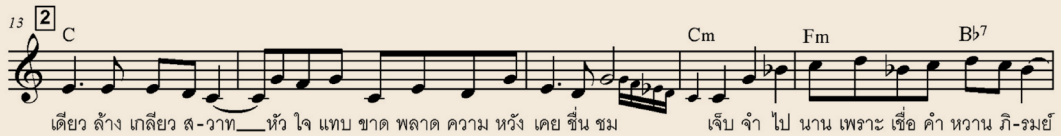

สามหัวใจ

ผลงานโดย ไพบุลย์ บุตรขัน เรียบเรียงฯโดย ประสิทธิ์ พยอมยงค์

♩ = 70 ♩ = $\frac{3}{4}$

รักไม่รู้ดับ (https://www.youtube.com/watch?v=biAvZIRfVGU&t=8s)

บันทึกจาก “พรา้งเพชรในเกร็ดเพลง” ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๐๒๐ บรรยายถึงความเป็นมาของเพลง
ไว้ดังต่อไปนี้

เพลง “รักไม่รู้ดับ” ขับร้องโดย สวลี ผกาพันธุ์ คำร้อง-ทำนอง สุรพล โทณะวนิก

ส่วนของทำนองเพลงนี้ ครูน้อย สุรพล โทณะวนิก ดัดแปลงมาจากเพลงสากล *On The Sunny Side of The Street* ของ Frank Sinatra

ครูน้อยเคยเปิดเผยเคล็ดลับในการแต่งเพลงรักของท่านว่า ไม่มีอะไรยาก แค่คิดถึงคุณสวลี ผกาพันธุ์ ความ
คิดต่าง ๆ ก็พรุ้งพรุ้งออกมาเป็นเพลง

ความรักข้างเดียวของครูน้อยเป็นที่รับรู้กันทั่วประเทศ เพราะครูน้อยไม่เคยปิดบังความรู้สึกในใจ และยัง
เปิดเผยความรู้สึกนี้ลงในบทเพลง “รักไม่รู้ดับ” ที่เป็นดังปณิธานรักของครูน้อยด้วย

“ไม่ได้ซิด ก็ขอเพียงได้ชม ไม่ได้สมไม่เห็นแค่ว่าอะไร ขอให้ได้รักข้างเดียวเอาไว้ ไม่เช่นนั้นใจฉันคงหลุดลอย”

วันที่คุณสวลีจากไป ครูน้อยไปร่วมงานศพ และทิ้งข้อความไว้

“แต่คุณเซอร์รี สวลี ผกาพันธุ์ ด้วยความอาลัยอย่างสุดซึ้ง จากคนที่เคยรักข้างเดียวเสมอมา トラบกระทั่งวันนี้”

เนื้อเพลง “รักไม่รู้ดับ” ตลอดทั้งเพลง แสดงถึงความรักที่ยิ่งใหญ่มั่นคงถึงขนาด “แม้จะสิ้นวิญญาณเลื่อนลอย
ก็จะคอยพบเธอชาติอื่นเอย” เป็นรักที่ ‘ไม่รู้ดับ’ โดยแท้...

งานเรียบเรียงฯ ขึ้นนี้ครูประสิทธิ์ฯ กำหนดลีลาสวิงแจ๊ส (swing jazz) ความเร็วปานกลาง ใช้บันไดเสียง C
major มีช่วงเสียง (range) ที่เหมาะสมกับ “สวลี ผกาพันธุ์” ผู้ขับร้องต้นฉบับ เสียงดนตรีใช้กลุ่มเครื่องทองเหลือง
(brass) ผสานกับกลุ่มแซกโซโฟน กลุ่ม rhythm ร่วมกันสร้างจังหวะลีลาสวิงแบบแจ๊สคอยแบคอัพให้เพลง
ดำเนินไป เพลงนี้ครูประสิทธิ์ฯ กำหนดให้มีการบรรเลงแบบด้นสด (improvise หรือ ad lib.) หลังจากเที่ยวแรก
ของเพลงโดยอัลโตแซกโซโฟน ตามด้วยเปียโน เครื่องละ ๘ ห้องเพลง และนักร้องขับร้องซ้ำทั้งเพลงอีก ๑ เที่ยว
จนลงจบด้วยความเรียบง่ายโดยทั้งวงบรรเลงในลีลาเดียวกัน

รักไม่รู้ดับ

เรียบเรียงเสียงประสาน โดย ประสิทธิ์ พยอมยงค์

คำร้อง สุรพล โทณะวณิก

♩ = 114   3/4

ทำนอง On The Sunny Side Of The Street

C   Am   A^b   G⁷   C   Am   A^b   G⁷

ถึง จะ

5 1 2 C   E⁷   F   C   C

สิ้น วิทยุ ญาณ ที่ ครั้ง   ฉัน ก็ ยัง รัก เธอ ผัง ใจ   ถึง จะ สิ้น ดวง จันทร์-ไฉไล
มีด จะ มั่ว ช่าง ฟัง   ขอ ให้ มี สาย ตา หวาน ละ-เมอ   ถึง จะ สิ้น แผ่น ดิน นะ เอย

10 D   1. Dm   G⁷   2. F   G⁷

ไม่ เป็น ไร เพราะ ยัง มี เธอ   ฟัง จะ เจอ ยิ้ม เธอ ชื่น ใจ
ให้ ได้

14 C   3 F   C   F   C

ไม่ ได้ ชิด ก็ ขอ เพียง ได้ ชม   ไม่ ได้ สม ไม่ เห็น แกร์ ะ-ไร   ขอ ให้ ได้

รักไม่รู้ตัว (2)

19 C Cmaj7 Am Am7 D7 G7

รัก ช่าง เดียว เอา ไว้ ไม่ เช่น นั้น ใจ ฉัน คง หลุดลอย ถึง โลก

23 4 C E7 F C C Cmaj7

แตก แหก ราน สิบ ครั้ง ฉัน ก็ ยัง หวัง ใจ รอ คอย ถึง จะ สิ้น วิญญาณ เลือน ลอย

28 D F G7 C 5 C E7 F

ก็ จะ คอย พบ ขอ ซาดี อื่น เอย (Alto sax Solo) Ad lib.

34 C C Am Dm G7 6 C E7

(Piano Solo) Ad lib.

41 F C C Am F G7 C 3 3

ถึง จะ

47 C

เอย

ประมาณ ๖๔ ปีต่อมา เด็กดนตรีที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล นำเพลงนี้มาบรรเลงและขับร้อง
ในลีลาแจ๊สร่วมยุคสมัยในอีกสัปดาห์ ท่านผู้อ่านรับชมได้ที่ <https://www.youtube.com/watch?v=TfAfT4nD0pA>

ลมทวน (<https://www.youtube.com/watch?v=nJnAMyzhTUc&t=7s>)

อีกครั้งที่ผู้เขียนขอนำเสนอบันทึกจากเฟซบุ๊ก “พรางเพชรในเกร็ดเพลง” ๑๖ กันยายน ๒๐๑๙ ดังข้อความ
สำเนามาดังนี้

เพลง “ลมหนาว” ขับร้องโดย สวลี ผกาพันธุ์ คำร้อง พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล ทำนอง
ท่านผู้หญิงพวงวร้อย อภัยวงศ์ / ม.ล.ประพันธ์ สนิทวงศ์ เป็นเพลงแรกที่บันทึกเสียงของคุณสวลี ผกาพันธุ์

เดิมเพลงนี้เป็นเพลงประกอบภาพยนตร์เรื่องแม่สื่อสาว สร้างโดยบริษัทภาพยนตร์ไทยฟิล์ม นำแสดงโดย
บุญทวี ไวทยานุวัต - โสภา อุณหะ ฉายครั้งแรกปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ในเรื่องมีเพลงเอก ๒ เพลง คือ “เพลิน”
และ “ลมหนาว” เพลง “ลมหนาว” ร้องบันทึกเสียงครั้งแรกโดย คุณโสภา อุณหะ นางเอกในภาพยนตร์ คุณสวลี
ผกาพันธุ์ เป็นผู้บันทึกเสียงคนต่อมา และเป็นเพลงแรกที่บันทึกเสียง

คุณสวลี ผกาพันธุ์ เกิด ๖ สิงหาคม ๒๔๓๔ ที่กรุงเทพฯ มีชื่อจริงว่า เซอร์รี ฮอฟแมน เพราะมีบิดาเป็น
ชาวเดนมาร์ก เรียนจบชั้นมัธยมจากโรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม และเรียนเพิ่มเติมทางตัวเลขและพิมพ์ดีด ได้
ทำงานที่บริษัทสหไทยวัฒนา

ปี ๒๔๙๑ ได้มีโอกาสไปดูการฝึกซ้อมละครของคณะผกาวัลลี ทำให้ได้รู้จักกับครูลัดดา สารตายน ครูลองให้
เซอร์รีร้องเพลงทดสอบเสียงเป็นที่พอใจ จึงชวนให้เธอมาร้องเพลงสลับฉากละครหลังเลิกงาน และตั้งชื่อนักร้อง
ให้ว่า “สวลี” แปลว่า น้ำผึ้ง จากนั้นมาสวลีมีโอกาสร้องเพลงสลับฉากเพิ่มขึ้น และเริ่มแสดงเป็นตัวประกอบ
พองานแสดงมีมากขึ้นก็ตัดสินใจลาออกจากงานประจำ เพื่อทำงานด้านบันเทิงอย่างเต็มตัว

หลังจากคณะผกาวัลลีเลิกกิจการ คุณสวลีก็ย้ายไปอยู่คณะอัศวินการละคร ได้เป็นนางเอกละครหลายเรื่อง
ที่โด่งดังมากคือเรื่อง “บ้านทรายทอง” ที่คุณสวลีเป็นผู้รับบท “พจมาน สว่างวงศ์” เป็นคนแรก

หลังจากมีประสบการณ์ด้านละครเวทีมาระยะหนึ่ง คุณสวลีและสามี คุณอดิศักดิ์ เสวตนันท์ ได้ตั้งคณะ
ละคร “ชื่นชมมุมศิลป์” ประสบความสำเร็จอย่างสูง ช่วงนี้เองคุณสวลีเริ่มร้องเพลงบันทึกแผ่นเสียง เพลง
แรกคือ “ลมหนาว” นั่นเอง...

ลมหนาว

คำร้องโดย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล
ทำนองโดย ท่านผู้หญิงพวงวร้อย อภัยวงศ์ หม่อมหลวงประพันธ์ สนิทวงศ์

เรียบเรียงฯ ประสิทธิ์ พยอมยงค์

♩ = 100

Chords: Eb F7 Bb7 Eb Cm Fm Bb7

5 1 Eb Ab Eb Eb C7 Fm

ลม _____ หวน ชวน ให้ _____ คิด ถึง _____ ความ _____

(เทียบวียน cello solo ตามแนวทำนอง 1-2 ร้องซ้ำที่ 3)

10 Eb Ab Cm G7 Cm

หลัง _____ ภาวค์ _____ จิต คิด _____ ขึ้น _____ ขม ระ ทม _____ ใจ _____

15 2 Ab Eb Abm Eb

_____ ตัว ใคร เป็น _____ คน ผิด อยาก ถาม _____ นัก _____ รัก _____

20 Ab Gm Cm F7 Bb7 Eb

ไย ใจ จึ่ง กลับ _____ ดัง ลม _____ หวน _____ ไกล _____

25 3 Eb Abm Eb Bb7 Eb C7

เรา กล่าว _____ ถ้อย _____ ใน ที่ _____ รัก _____ เจ็บ _____

30 Fm Cm Fm Bb7 Eb7

นัก _____ พอ ถึง อื่น ก็ คั่น _____ คำ _____ มา ทำ _____

34 4 Bbm Eb7 Ab Bb7 Eb

ซิด _____ ส - นิท ใหม่ _____ ใคร จะ เชื่อ _____ เบื่อ แล้ว _____

38 1. Eb Cm F7 Bb7 2. Eb Fine

ไย จะ มา รับ _____ กลับ คั่น _____ คั่น _____

งานเรียบเรียงเสียงประสาน (arrangement) เพลงลมหนาว ครูประสิทธิ์ฯ กำหนดให้ลีลาเพลงเป็นแบบสวิงออกแนวแจ๊สตามสัญลักษณ์

$$♩ = 100 \quad ♪ = \overset{3}{\text{♩}}$$

เครื่องดนตรีที่ใช้มีแตรทรมเป็ตร่วมกับกลุ่มแซกโซโฟน กำกับจังหวะโดยกลุ่ม rhythm ตลอดเพลง มีความแปลกอยู่อย่างหนึ่งที่ครูประสิทธิ์ฯ ใช้เชลโล (เครื่องสายเสียงทุ้มต่ำ) เล่นแนวทำนองท่อน ๑ และ ๒ เป็นดนตรีรับหลังจากจบการขับร้องเที่ยวแรก นักร้องขับร้องซ้ำที่ท่อน ๓ ไปจนจบเพลงในลักษณะเรียบง่ายสุดดังในประทุน ๒ ตามโน้ต ผู้เขียนสันนิษฐานว่าด้วยข้อจำกัดของการบันทึกเสียงลงแผ่นครั้งในยุคนั้นที่ใช้เวลาประมาณ ๓ นาทีต่อเพลง ผู้เรียบเรียงเสียงประสานจำต้องทำให้การบรรเลงกระชับลงตัวกับข้อจำกัดนี้

กลืนเกล้า (<https://www.youtube.com/watch?v=k1dUkw7pyEs&t=5s>)

ข้อมูลจาก “พรา้งเพชรในเกร็ดเพลง” ๘ พฤษภาคม ๒๐๒๔ พรรณนาไว้อย่างครบถ้วนกระบวนการถึงที่มาที่ไปของเพลงนี้ ผู้เขียนบทความเบาสมองสนองปัญญา ได้นำมาใช้อยู่บ่อยครั้ง ต้องขอขอบคุณท่านเจ้าของเพจอย่างมากมาย ข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์ยิ่งนักทั้งต่อวงการศึกษาหาความรู้และผู้สนใจทั่วไป

เพลง “กลืนเกล้า” เป็นเพลงที่ดังมาลงตัว ฟังไม่ก็เที่ยวก็จำได้ขึ้นใจ เพราะบทเพลงมีสัมผัสที่สละสลวยทั้งในท่อนเดียวกันและระหว่างท่อน ที่สำคัญบทเพลงมีการเดินเรื่องแบบมีจังหวะจะโคนไม่สับสน ช่วยให้จินตนาการของคนฟังลื่นไหล

ครูไพบุลย์ บุตรขัน เริ่มต้นเพลงเหมือนภาพยนตร์เปิดฉากที่ทิวไม้ชายทุ่งหลังหมู่บ้านที่ “ไกลสุดตาฟ้าแดงเรือ” ก่อนจะเปิดตัวละครที่ “เอบางรูปลอยลม” ว่าเธอคือสาวชาวนา แล้วเก็บรายละเอียดของตัวละครว่างามสมกับสมญา “รวงทองเทวี” เรียกกว่าเป็นการสดุดีความงามของหญิงผู้ใช้งานแห่งท้องทุ่ง และเมื่อเธออยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมสวยงามน่าอยู่เช่นนี้ จึงได้ข้อสรุปว่า “มีแม่ศรีแนบกาย ขอดายบ้านนา”

ในความคิดเห็นส่วนตัว เพลง “กลืนเกล้า” เป็นเพลงลูกกรุงในบรรยากาศท้องทุ่งที่ไพเราะและโรแมนติกที่สุดครับ...

งานเรียบเรียงฯ เพลงกลืนเกล้า ครูประสิทธิ์ฯ ออกแบบให้ใช้เครื่องดนตรีกลุ่ม woodwind บรรเลงร่วมกับกลุ่ม rhythm ในลีลาจังหวะค่อนข้างช้าซึ่งไปกันได้ดีกับแนวทำนองและเนื้อหาของเพลง โดยธรรมชาติของกลุ่ม woodwind ให้เสียงนุ่มนวลอยู่แล้ว แผ่นโน้ตรวมแนว (lead sheet) ที่ผู้เขียนแกะจากไฟล์เสียงต้นฉบับปรากฏตามตัวอย่างต่อไปนี้

กลิ้งเกล้า

คำร้อง/ทำนอง โดย ไพบุลย์ บุตรขัน เรียบเรียงโดย ประสิทธิ์ พยอมยงค์

♩ = 70

Am Em Dm G7 C G7
(Woodwinds) (Strings) (Piano)

5 1 C Em Fm C C7 F C Em
ขับร้อง หวี ไร่ ลู ลม ยืน ชม ขอบ ต้น นา ไกล สุด ตา ฟ้า แดง เรือ หอม กลิ่น ฟาง กรุ่น
ดนตรี

10 Am D7 G7 2 C Em Fm
เจือ แซม กลิ่น นื้อ น่อง นาง ไม่ จาง สด สี เห็น หึ่ง น่อง นาง เอว บาง รูป ลอย

15 C C7 F C Em Am A7 D7 G7
ลม ขวน ให้ ชม ชิด เขย ไกล ผี ผ่อง งาม ประ ไพ ดู อ่อน ไหว พริ้ง พราว สาว ขาว นา

20 3 C C F C F Fm C
เอ๋ย ผม ส-ลวย สาย ช่า ดำ เป็น เภา พี่ ขอ ให้ นาม ตัว เจ้า แม่ โพ - สพ ทราวม เขย อย่า

25 C C Dm Am Dm G7
หา นาง น่อง ไต ไทน์ เลย เทียบ เกย แข่ง ชัน เคียง ลู ต้อง อาย อด - สู รวง ทอง เท วิ

29 4 C Em Fm C C7 F C Em Am
หอม กลิ่น เกล้า นาง เจือ จาง กลิ่น ต้น - ทม ลอย กรุ่น ลม หวาม ใจ พี่ ถึง อยู่ นาน ที่ ปี มี แม่ ศรี แนน

ดนตรี
เหมือน 2

35 D7 G7 1.C 2.C
กาย ขอ ดาย บ้าน นา นา

ฟ้ามีอาจกัน (<https://www.youtube.com/watch?v=gvQfDHoDECc&t=17s>)

บันทึกจาก “พรา้งเพชรในเกร็ดเพลง” ๒๖ มกราคม ๒๐๒๐ ให้รายละเอียดกระจ่างชัดถึงความเป็นมาของเพลงนี้ ขอสำเณมานำเสนอ (อีกครั้ง) ครับ

เพลง “ฟ้ามีอาจกัน” ขับร้องโดย สวลี ผกาพันธุ์ คำร้อง-ทำนอง สุรพล โทณะวนิก

ครูน้อย สุรพล โทณะวนิก เล่าถึงเพลงนี้ว่า เมื่อปี ๒๕๐๔ ท่านมีโอกาสพบ ๑ พระราชที่วัดสุทัศน์ ก่อนกำหนดพบขเล็กน้อย ครูน้อยได้รวบรวมเพลงที่ท่านแต่งไว้ให้คุณสวลี ผกาพันธุ์ ร้องบันทึกเสียง ๑๐ เพลง ทุกเพลงเรียบเรียงโดยครูประสิทธิ์ พยอมยงค์ เพลง “ฟ้ามีอาจกัน” ก็เป็น ๑ ใน ๑๐ เพลงนั้น

ครูน้อยเล่าถึงวิธีการแต่งเพลงชุดนี้ว่า “ไม่มีอะไรมาก แค่นึกถึงใบหน้าของเธอ (คุณสวลี) นึกถึงวันที่เคยทำงานอยู่ใกล้กันภายในโรงละครเฉลิมนคร นึกถึงวันที่ผมหิวจัดเพราะไม่ได้กินอะไรมาสองวัน นึกถึงสายตาที่เธอมองผมในวันนั้น ก่อนที่เธอจะหาข้าวมาให้ผมกินรอดตาย แค่นึกเท่านี้ เพลงแต่ละเพลงก็หลังไหลออกมาจากหัวใจและความทรงจำของผม”

สำหรับเพลง “ฟ้ามีอาจกัน” ครูน้อยเล่าเสริมว่า เนื้อเพลงตอนจบ ครูน้อยแต่งไว้ว่า

“รักเรามีปีก บินหลีกข้ามฟ้า ไปมาหากัน ขอให้รักฉัน แน่นอนเท่านั้น ฟ้าดินยินดี”

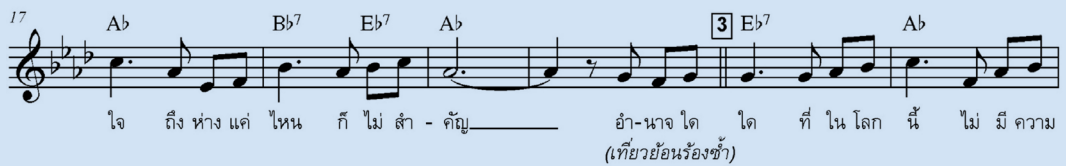
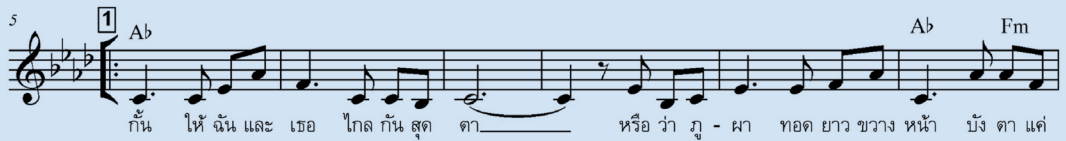
แต่คุณสวลีร้องพลาดตอนจบเป็น “ฟ้าดินเกรงกลัว” ครูน้อยก็ไม่กล้าบอกเธอ เพราะเห็นคุณสวลีเหนื่อยล้า เพราะร้องมาหลายเพลงแล้ว ก็เลยตามเลยไป แต่กระนั้นเพลงนี้ก็ดังจนได้ และกลายเป็นเพลงในดวงใจของคนไทยหลายคน...

ฟ้ามีอาจกัน

ผลงานโดย สุรพล โทณะวณิก เรียบเรียงฯโดย ประสิทธิ์ พยอมยงค์

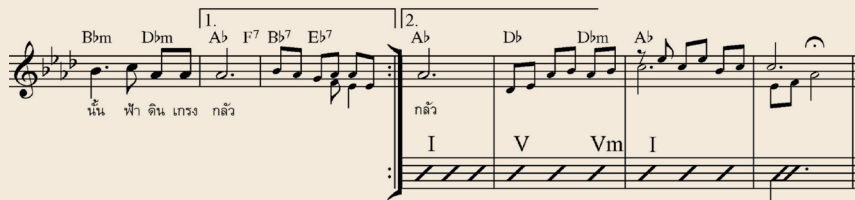
♩ = 68

Alto sax solo

@ 1-2

งานเรียบเรียงเสียงประสานของครูประสิทธิ์ สำหรับ “ฟ้ามีอาจกัน” จัดดนตรีแบบวงขนาดเล็กอันประกอบไปด้วย กลุ่ม rhythm บรรเลงเป็นเครื่องหลักหนุนให้กับอัลโตแซกโซโฟนและเทเนอร์แซกโซโฟน ทั้งเพลงใช้บันไดเสียง Ab major pentatonic ลีลาจังหวะแบบ waltz (๑ ห้องเพลงมี ๓ จังหวะนับ) อัตราความเร็วค่อนข้างช้า (โน้ตตัวดำเท่ากับ ๖๘) introduction ความยาว ๔ ห้องเพลง ครูประสิทธิ์ กำหนดให้ alto sax นำขึ้น ห้องที่ ๔ ยึดจังหวะเล็กน้อยร่อนนักร้องเปล่งเสียงวลีแรกของเพลง (ถึงฟ้าจะกัน) หลังจากขับร้องจบ ๑ เที้ยว alto sax บรรเลงรับ ใช้แนวทำนองของท่อน ๑ และ ๒ นักร้องเข้าที่ท่อน ๓ ไปจนลงจบเพลงด้วยทางเดินคอร์ด I - IV - IVm - I (1 - 4 - 4 ไมเนอร์ - 1) วิชาการดนตรีสากลเรียกว่า authentic cadence - An authentic cadence is a musical phrase ending that typically moves from the dominant chord (V) to the tonic chord (I)

ภาษาใจ (<https://www.youtube.com/watch?v=tOH4aG1mkjs>)

มีเรื่องเล่าขานกันถึงที่มาของเพลงนี้ว่าเกิดขึ้นจากความประทับใจในตัวนักร้อง “สวลี ผกาพันธุ์” ของ “สุรพล โทณะวนิก” หรือครูน้อย ถึงขนาดว่าแค่ถึงนักร้องท่านนี้ก็สามารถสร้างสรรค์ประพันธ์บทเพลงที่ไพเราะด้วยสำเนียงและงดงามทางภาษาออกมาได้ (ข้อมูลจาก เพจ “พรา้งเพชรในเกร็ดเพลง”) งานเรียบเรียงฯ โดยครูประสิทธิ์ ใช้บันไดเสียง Bb major ช่วงเสียงเหมาะกับผู้ขับร้อง “สวลี ผกาพันธุ์” วงดนตรีที่บรรเลงบันทึกเสียงงานเพลงต้นฉบับนี้ใช้กลุ่ม rhythm (เปียโน กีตาร์ เบส และกลองชุด) เท่านั้น การจัดวงลักษณะนี้วงการดนตรีสากลเรียกขานกันว่า George Shearing Style (ดูรายละเอียดได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=35jla9p-Fqc>) นอกจากนี้ยังมีจุดที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งที่หนึ่ง ส่วนลงจบของเพลงตรง ๓ ห้องสุดท้าย มีเสียงเชลโลปรากฏอยู่ ฟังได้ว่าเล่นเพียงโน้ต ๔ ตัวเท่านั้น

ภาษาใจ

คำร้อง/ทำนอง โดย สุรพล โทณะวณิก เรียบเรียงฯ โดย ประสิทธิ์ พยอมยงค์

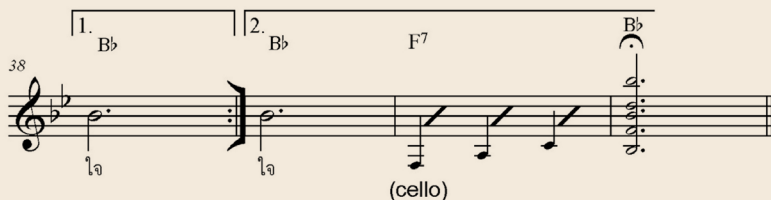
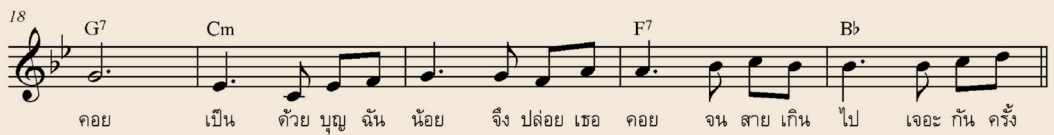
♩ = 78

(Guitar solo-Piano Acc.)

(เทียบวรัณ Guitar solo-1-2 ร้องที่ 3)

ผู้ชาย (<https://www.youtube.com/watch?v=6d83mcJkyBc&t=169s>)

เพลงนี้ครูน้อย - สุรพล โทณะวณิก ประพันธ์ขึ้นมาเพื่อต่อว่าเหล่าผู้ชายโดยเฉพาะ ตั้งแต่บรรดแรกจนจบ เพลง ครูประสิทธิ์ พยอมยงค์ สร้างงานเรียบเรียงเสียงประสานในลีลาของแจ๊สออกแนวสนุกสนาน ใช้คลาริเน็ต เล่นเป็นแนวเอกร่วมกับกลุ่ม rhythm ตั้งแต่เริ่มเพลงไปจนจบ ผู้บรรเลงปีคลาริเน็ตสอดใส่สำเนียงสร้างสีสันให้ แก่บทเพลงนี้เป็นอย่างมาก ผู้เขียนทำ transcription จากไฟล์เสียงต้นฉบับ “ผู้ชาย” สร้างแผ่นโน้ตรวมแนว (lead sheet) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผู้ชาย

คำร้อง/ทำนอง โดย สุรพล โทณะวณิก เรียบเรียงฯ โดย ประสิทธิ์ พยอมยงค์

♩ = 140

(Piano) (Clarinet)

13 F Dm Gm C7 F Dm Gm C7 2 F Dm F Dm

ปาก ของ ชาย กล้าย มีด สอง คม หาก หลง ลม คม ปาก จะ ตัด ใจ

19 F Gm C7 F F Dm Gm C7 F C7 F

โปรด คิด ดู คอย เอื้อม เข้า มา จาง อ้อม แขน ชาย ไข ได้ เหมือน งวง ชอบ รัด ทรวง จน เรา แทบ ขาด ใจ

25 3 F Bb F C7 F

ลูก ตา ของ ชาย กล้าย ดัง ลูก ตา ของ เสือ ชอบ มอง ห่า เขียว หวัง ล้ม

31 Dm Gm C7 F Bb F C7

หวัง ชิม ตัป ใด จ - มุก ของ ชาย กล้าย ดัง มี ไฟ ช่าง

36 F Bb D7 Gm C7 4 F Dm F Dm

ใน จูบ หึง ตรง ไหน ร้อน ใน จน หัว ใจ พอง อย่า ระวัง หลง ตก หลุม ชาย

43 F Gm C7 F F Dm Gm C7 F C7 F

จะ ช้ำ กาย ใจ ออก ต้อง กัด หนอง อย่า เห็น โฉน นึก ว่า เห็น ทอง อย่า ทด ลอง ให้ ต้อง เป็น รา - ติ

49 5 F Dm F Dm F Gm C7 F F Dm Gm C7 F Dm

(Guitar Solo Ad lib) (Clarinet Solo Ad lib)

56 Gm C7 6 F Dm F Dm F Gm C7 F F Dm Gm C7

(Gtr Solo ...) (Clar Solo ...) (Gtr Solo ...)

63 F C7 F

(Clar Solo ...)

♩ C7 F F Dm C7 F Gb7 F#6

เป็น รา - ติ (Clarinet)

ส่วนนำขึ้นเพลง ครูประสิทธิ์ฯ ใช้เสียงบลูส์ (blues note - flatted 3rd note in Bb major scale) เพิ่มสีสันของความเป็นแจ๊ส ดังตัวอย่าง

♩ = 140   ♩ = ³♩

(Piano)

(Clarinet)

1

ปาก ของ ชาย ฉล้าย มีด สอง ถม หาก หลง ลม ถม ปาก จะ ตัด ใจ__

งานเรียบเรียงเสียงประสานของครูประสิทธิ์ พยอมยงค์ ยังมีอีกหลายบทเพลง สีสลาที่หลากหลายตามยุคนิยมตั้งแต่ทศวรรษ ๒๕๐๐ กระทั่งในช่วงทศวรรษ ๒๕๑๐ ครูประสิทธิ์ฯ ยังได้สร้างงานเพลงร่วมกับ “ปราจีนทรงเผ่า” และครูน้อย “สุรพล โทณะวนิก” ในภาพยนตร์เรื่อง “ข้าวนอกนา” ที่แนวเพลงมีลีลาร่วมสมัยของยุคนั้น รายละเอียดชื่อเพลงผลงานของท่านพร้อมลิงก์สำหรับเข้ารับชมมีบันทึกไว้ในบทความตอนที่แล้ว ต้องขอขอบคุณอีกครั้งต่อเจ้าของเพจที่เกี่ยวข้อง อาทิ “bang10baht” “พรางเพชรในเกร็ดเพลง” งานเขียนของท่านนำไปต่อยอดได้อีกมากมาย ทั้งในแง่วิชาการ ความรู้ และบันเทิง ครูเพลงไทยสากลที่คนลืม เจ้าของผลงานการเรียบเรียงเสียงประสานยังมีนำเสนออีกครับ โปรดติดตาม

งานรำลึกบรรพชนมอญ ครั้งที่ ๗๘

การสืบสานวัฒนธรรม

และอัตลักษณ์ของชุมชนมอญ

ในประเทศไทย

เรื่อง :

พระครูสุทธิสารโสภิต (Prakhru Sutthisarasophit)
รองเจ้าคณะอำเภอไทรโยคและเจ้าอาวาสวัดพุทเต้เขื่อน
ธัญญารักษ์ โพธิ์กาวัน (Dhanyaporn Phothikawin)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาพ :

โสรัญา เสริมสุข (Soraya Soemsuk)

งานรำลึกบรรพชนมอญ ครั้งที่ ๗๘ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๓-๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ ณ วัดพุทเต้เขื่อน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยพระครูสุทธิสารโสภิต รองเจ้าคณะอำเภอไทรโยคและเจ้าอาวาสวัดพุทเต้เขื่อน ร่วมกับ ชมรมเยาวชนมอญกรุงเทพ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี และชมรมคนรักเมืองกาญจนบุรี ซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญต่อชุมชนชาวมอญในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรำลึกถึงบรรพชน ส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายชุมชนมอญ งานรำลึกบรรพชนมอญนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเคารพต่อบรรพบุรุษและการรักษาวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มอญผ่านพิธีกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ งานดังกล่าวประกอบด้วย พิธีกรรมทางศาสนา การแสดงศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มอญ

พิธีกรรมและกิจกรรมในงานรำลึกบรรพชนมอญ ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวมอญ วันแรกของงานเริ่มต้นด้วย **พิธีกรรมทางศาสนา** เพื่อเสริมสร้างความเป็นสิริมงคลและรำลึกถึงบรรพชน โดยมี **พิธีเจริญพระพุทธมนต์ พิธีบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์** ซึ่งเป็นการแสดงความเคารพต่อเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวมอญให้ความนับถือ อีกหนึ่งพิธีกรรมสำคัญคือ **พิธีเสวยทายนางหงส์** เป็นพิธีโบราณที่สะท้อนความเชื่อและขนบธรรมเนียมของชาวมอญ พิธีนี้มักได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมงานเป็นอย่างมาก เพราะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและหาชมได้ยาก ในช่วงค่ำ มี **การแสดงดนตรีมอญสมัยใหม่และการแสดงจากชุมชน** เป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ศิลปินชาวมอญได้นำเสนอผลงานเพลงที่ผสมผสานดนตรีพื้นเมืองเข้ากับแนวสมัยใหม่ สะท้อนถึงการปรับตัวของวัฒนธรรมมอญให้เข้ากับบริบทปัจจุบัน

วันที่ ๒ ของงานเริ่มต้นด้วย **พิธีบวงสรวงบรรพชนมอญและเจ้าเมืองมอญ ๓ หัวเมือง** ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่สำคัญสะท้อนถึงความผูกพันทางจิตวิญญาณของชาวมอญที่มีต่อบรรพชน

ช่วงบ่าย **กิจกรรมรำมัญเสวนา** “การเคลื่อนไหวของมอญปากตะวันตกและมอญปากตะวันตกแห่งเทือกเขาตะนาวศรี จากสุวรรณภูมิ ทวารวดี ราชธานียุคถึงยุคดิจิทัล” โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ คุณสุกัญญา เบาเนิด คุณสุนทร ศรีปานเงิน คุณอภิรักษ์ ธรรมเสนา และดำเนินรายการโดย คุณสมปอง ดวงใส การเสวนานี้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาวมอญ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พร้อมทั้งสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของชุมชนมอญในบริบทของยุคดิจิทัล นอกจากนี้ยังมี **กิจกรรมนิทรรศการของชุมชน** ซึ่งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาวมอญ พร้อมทั้งเปิดพื้นที่สำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เยาวชน และการสาธิต

พิธีเลี้ยงทายนางหงส์

ภูมิปัญญาอมฤ การทำธงตะขาบ การทำขนมถึงแตกมอญจากศูนย์ การเรียนรู้อาหารไทยบ้านวังกะ โดย ครูชาญณรงค์ อุดมสุขคำรี และการ เล่นพื้นบ้านสะบ้าอมฤของชุมชน

ในช่วงค่ำ **กิจกรรมการแสดง ศิลปวัฒนธรรมมอญ** ของชุมชน มอญทั่วประเทศและโรงเรียน รวมทั้ง การแสดงของชุมชน ทั้งการขับร้อง เพลงพื้นบ้านและการบรรเลงดนตรี พื้นเมืองที่แสดงถึงจิตวิญญาณและ รากเหง้าทางวัฒนธรรมของกลุ่ม ชาตินพันธุ์ ทั้งดนตรี นาฏศิลป์ ลิเก มอญ ทะแยมอญ ฯลฯ มีกิจกรรม ชุมชนและตลาดวัฒนธรรม ภายใน งานมีการจำหน่ายอาหารพื้นบ้าน เครื่องแต่งกาย หัตถกรรมมอญ ซึ่ง

เป็นอีกหนึ่งช่องทางในการสืบสาน มรดกทางวัฒนธรรม

ในวันที่ ๓ ของงาน **ขบวนแห่ ทางวัฒนธรรม** หนึ่งในกิจกรรมสำคัญ ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวมอญ มี กิจกรรมสวดิปรพชนมอญ การแสดง รำหงส์ทอง อันเป็นศิลปะการแสดง ที่สื่อถึงความสง่างามและความเชื่อ ของชาวมอญ รวมถึงพิธีถวายกอง ผ้าป่าแก้ววัดพุทธะเคียน ซึ่งเป็นส่วน หนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนาที่ช่วย เสริมสร้างความเป็นสิริมงคลให้แก่ ชุมชน อีกหนึ่งกิจกรรมที่น่าสนใจ คือศิลปะที่ใช้สังคัม เปิดโอกาส ให้เด็กนักเรียนจากโรงเรียนไทรโยค น้อยวิทยาเข้าร่วม โดยวาดภาพลง บนหม้อดิน เพื่อนำไปใช้ในขบวน

แห่วัฒนธรรม กิจกรรมนี้สะท้อนให้ เห็นถึงการผสมผสานระหว่างศิลปะ และการสืบสานประเพณี อีกทั้งยัง ช่วยปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนเห็น คุณค่าของวัฒนธรรมมอญและมีส่วน ร่วมในการอนุรักษ์มรดกทางศิลปะ ของชุมชน

จะเห็นได้ว่า ความสำคัญของงาน รำลึกบรรพชนมอญไม่ได้เป็นเพียง พิธีกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม เท่านั้น แต่ยังมิบทบาทสำคัญใน การธำรงรักษาเอกลักษณ์ของชุมชน มอญในบริบทของสังคมไทยร่วมสมัย งานนี้เป็นเวทีสำคัญที่ช่วยเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างชาวมอญจาก ทั่วประเทศ อีกทั้งยังเป็นช่องทางใน การถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับ

พิธีบวงสรวงบรรพชนมอญและเจ้าเมืองมอญ ๓ หัวเมือง

กิจกรรมรำนัญเสวนา

กิจกรรมการแสดงศิลปวัฒนธรรมมอญ

กิจกรรมการแสดงศิลปวัฒนธรรมมอญ

ขบวนแห่ทางวัฒนธรรม

ขบวนแห่ทางวัฒนธรรม

พระครูสุทธิสารโสภิต รองเจ้าคณะอำเภอไทรโยคและเจ้าอาวาสวัดพุตะเคียน

รากเหง้าทางวัฒนธรรมสู่คนรุ่นหลัง นอกจากนี้ งานรำลึกบรรพชนมอญ ยังส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ผ่านศิลปะการแสดงดนตรี นาฏศิลป์ และการแต่งกายแบบดั้งเดิม ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสะท้อนเอกลักษณ์ของชาวมอญ การจัดงานยังมีส่วนช่วยสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชาวมอญจากพื้นที่ต่าง ๆ ได้มาพบปะ แลกเปลี่ยนความรู้ และถ่ายทอดวัฒนธรรมระหว่างคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ ในยุคที่สังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว งานรำลึกบรรพชนมอญ

จึงเป็นสัญลักษณ์ของความเข้มแข็งของชุมชนชาติพันธุ์ ที่สามารถรักษาอัตลักษณ์ของตนเองไว้ได้ ขณะเดียวกันก็นำเสนอวัฒนธรรมของตนให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการอนุรักษ์และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของชาวมอญให้คงอยู่ต่อไป

ด้วยเหตุนี้ งานรำลึกบรรพชนมอญ ครั้งที่ ๓๘ ณ วัดพุทธะเคียน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นเหตุการณ์สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความยั่งยืนของวัฒนธรรมมอญในประเทศไทย งานนี้ไม่เพียงเป็นการรำลึกถึงบรรพชน

แต่ยังเป็นเวทีสำหรับการสืบทอดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนมอญ การดำรงอยู่ของงานประเพณีนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและการส่งต่อคุณค่าทางวัฒนธรรมสู่คนรุ่นใหม่ ซึ่งจะช่วยให้วัฒนธรรมมอญยังคงมีชีวิตและเป็นที่รู้จักในสังคมไทยต่อไปในอนาคต

ทัศนาศิลปะเปียโนโบราณ น อาคารเคียนหงวน

นำชมโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญพงค์ ทองสว่าง

เรื่อง:

ศรสรวง ตั้งสินมั่นคง (Sornsuang Tangsinmonkong)

อาจารย์ประจำสาขาวิชาเปียโน

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ในการเยี่ยมชมเปียโนโบราณในวันพุธที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ ต้องขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญพงค์ ทองสว่าง จากสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา ที่ได้นำคณะนักศึกษาจากสถาบันดนตรีกัลยาณี และได้เชิญคณาจารย์และนักเรียนสาขาวิชาเปียโน วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มาเข้าร่วมด้วย ผู้เขียนในฐานะอาจารย์ประจำสาขาวิชาเปียโนของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงได้รับโอกาสอันดีในการเข้าชมพร้อมฟังการบรรยายจากอาจารย์ชญพงค์ ผู้เชี่ยวชาญเปียโนโบราณ อาจารย์ชญพงค์ได้แนะนำว่าเปียโนเหล่านี้เป็นของสะสมของคุณนนท์นันทนเนอร์ โดยเปียโนทั้งหมดในอาคารนี้มี ๑๒๐ หลัง ชั้น ๑ มีเปียโน Steinway Special Edition ของ John Lennon ซึ่งตัวที่อยู่พิพิธภัณฑ์เปียโน คือหลังที่ ๙ นอกจากนี้ยังมีเปียโน Steinway ออกแบบโดยนักออกแบบชาวเยอรมัน Karl Lagerfeld บริษัทกระเป๋าชื่อดังยี่ห้อ Chanel

พิพิธภัณฑ์เปียโนแบ่งเป็น ๒ ส่วน อาคารชั้น ๒ มีเปียโนโบราณขนาดใหญ่และน้ำหนักมาก ไม่สะดวกในการขนย้ายขึ้นชั้น ๑๖ โดยค่าขนย้ายราคาชั้นละ ๑,๐๐๐ บาท ประวัติของเปียโนคือเกิดขึ้นจาก Bartolomeo Cristofori ผู้ผลิต

เครื่องดนตรีชาวอิตาลีเลียนจากเมืองฟลอเรนซ์ ได้ผลิตพัฒนาจาก Harpsichord ที่ไม่สามารถทำเสียงดังเบาได้ต่างกันมาก มาเป็นเครื่องที่สามารถทำเสียงดังและเบาได้ โดยบทเพลงแรกที่แต่งให้ pianoforte เป็นครั้งแรกคือ twelve Sonate da cimbalo di piano e forte detto volgarmente di martelletti โดย Lodovico Giustini

แตที่น่าสนใจอีกอย่างคือการปรับแต่งเสียง (tuning) ในสมัยก่อนกับปัจจุบันนั้นแตกต่างกัน และบันไดเสียงของสมัยนั้นก็แตกต่างจากปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น บทเพลงของ J.S. Bach ที่แต่งเหมือนจะอยู่

บนบันไดเสียง G minor แต่ key signature ไม่มี E-flat เพราะว่าเป็นบันไดเสียง G dorian การปรับแต่งเสียงในสมัยนั้นจะปรับตามคู่ ๕ และคู่ ๓ โดยใช้หูฟังว่าเสียงเข้ากันหรือไม่ โดยบางบันไดเสียงนักประพันธ์เพลงจะพยายามหลีกเลี่ยงเพราะว่าบันไดเสียงนั้นจะเพี้ยน เช่น บันไดเสียง A-flat ให้เป็นคีย์ที่เกี่ยวข้องกับงานศพ จนมาถึงในยุคของ J.S. Bach ที่เริ่มมีการทดลองแต่งทุกบันไดเสียง ใน Well-Tempered Clavier Book I and Book II และตัวของ L.V. Beethoven เองก็แต่งเปียโนโซนาตาบทหนึ่งในบันไดเสียง A-flat และมีชื่อว่า “Funeral March”

เปียโน Steinway & Sons รุ่นพิเศษ John Lennon หมายเลข ๙

ช่วงปี ค.ศ. ๑๘๕๓ เป็นช่วงปีแห่งความรุ่งโรจน์ของเปียโน โดยมี Bechstein ของเยอรมนี Steinway จากนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา และ Blüthner จากไลป์ซิก เยอรมนี ได้เปิดบริษัทผลิตเปียโน โดยทั้ง ๓ บริษัทผลิตเปียโนที่มีคุณภาพดีและต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับเปียโน Bechstein นั้นเป็นเปียโนที่ Franz Liszt และ Hans von Bülow ลูกเขยของ Franz Liszt ใช้แสดงเปียโนในสมัยนั้น การรับรองจากบุคคล ๒ ท่านนี้ทำให้เปียโนของ Bechstein มีชื่อเสียงและนำไปไว้ที่หอแสดงเปียโน พระราชวัง และบ้านของผู้มีฐานะหลายแห่ง

ที่ชั้น ๒ ของอาคารเคียนทงวน มี square piano ประมาณปี ค.ศ. ๑๘๗๐ มี serial 33701 การออกแบบตรงขา pedal เป็นแบบเครื่องดนตรี Kithara ที่เป็นเครื่องดนตรีศักดิ์สิทธิ์ของกรีก เทพแห่งดนตรี Apollo โดย square piano ต่อมาเสื่อมความนิยมหลังจากการมาของ upright piano ซึ่งมีสายเปียโนที่ยาวกว่า มีกลไกที่ไวและเล่นสนุกกว่า

สิ่งที่น่าสนใจในชั้น ๒ เราจะเจอ Grotrian Steinweg เป็นเปียโนที่มีประวัติน่าสนใจ เพราะมาจากชื่อสกุลรวมกันของ Friedrich Grotrian และชื่อสกุลของ Henry Steinway (ภาษาเยอรมัน คือ Steinweg) โดย Grotrian นั้นเป็นลูกศิษย์ของ Steinway เมื่อมีการฟ้องร้องในภายหลังโดยบริษัท Steinway ว่าทำให้เกิดความสับสนกับเปียโน Steinway ทำให้บริษัทนี้ตั้งชื่อเปียโนว่า Grotrian และยังผลิตเปียโนมาถึงปัจจุบัน ส่วนบริษัท Steinway นั้นเริ่มต้นที่นิวยอร์ก ต่อมาได้ขยายฐานการผลิตมาที่ฮัมบวร์ค ประเทศเยอรมนี และส่งขายทั่วโลก

เปียโน Steinway & Sons ที่ออกแบบเนื่องในการเฉลิมฉลอง ๑๕๐ ปีของบริษัท ออกแบบโดย Karl Lagerfeld

จากโรงงานที่ฮัมบวร์ค ส่วนเปียโนที่อยู่แถบอเมริกาเหนือจะส่งขายโดย New York Steinway

ยังคงอยู่ที่ชั้น ๒ เราจะได้เจอเปียโนที่มีความพิเศษหลากหลาย เช่น บางหลัง escapement อยู่ด้านล่าง หรือเปียโนของ Broadwood ปี ค.ศ. ๑๘๑๐ ที่ไม่มีโครงมาตามในเปียโน (Barless piano) ซึ่งทำให้เปียโนหลังนั้นต้องใช้ไม้ที่หนามาก จึงมีน้ำหนักที่หนักมาก ประมาณ ๒ ตัน ลำบากในการเคลื่อนย้ายไปอยู่ชั้นที่ ๑๖ มาถึงเปียโนที่สำคัญอีกหลัง คือ Broadwood pianoforte

(replica) ผลิตราวปี ค.ศ. ๑๘๒๓ เป็นเปียโนของประเทศอังกฤษในยุคเดียวกับ Beethoven โดย Broadwood ได้ส่งเปียโนไปให้ Beethoven บรรเลงโดยไม่คิดค่าใช้จ่า ซึ่งตัว Beethoven เองนั้นชื่นชอบ Broadwood pianoforte มาก กลไกการทำงานของ Broadwood นั้น กลไกกดได้ลึกกว่าเปียโนของทางเวียนนา เปียโน Broadwood ของ Beethoven ได้รับการประมูลซื้อโดย Carl Anton Spina บรรณาธิการของสำนักพิมพ์ เป็นบริษัทที่ตีพิมพ์โน้ตที่มีชื่อเสียงในเวียนนาและได้

ร่วมงานกับ Diabelli ผู้ที่ขอให้นักประพันธ์เพลงในยุคนั้นแต่ง Theme and Variations บนทำนองหลักของเขา โดย Beethoven เองก็ได้แต่ง Diabelli Variations ประวัติเปียโน Broadwood นี้มีหลายชื่อ ตั้งแต่ John Broadwood ต่อมา John Broadwood & Sons และ John Broadwood & Son

นอกเหนือจากนี้ยังมีเปียโนที่ผลิตโดยบริษัท Pleyel บริษัทนี้ก่อตั้งโดย Ignace Pleyel ในปี ค.ศ. ๑๘๐๓ ถือเป็นรุ่นแรก ต่อมา Camille Pleyel บุตรชายของ Ignace ได้นำเปียโน Pleyel มาให้ Frederic Chopin เล่น ซึ่งกลายเป็นเปียโนโปรดของ Chopin โดยเปียโนที่ Camille Pleyel ผลิต ถือว่าเป็นผู้สร้างเปียโนรุ่นที่ ๒ สำหรับเปียโน Pleyel Wolff ที่จัดแสดงอยู่ในอาคารเคียนทงวนนั้น เป็นรุ่นที่ ๓

ขณะขึ้นลิฟต์มาที่ชั้น ๑๖ เพื่อมาดูเปียโนทั้งหมดที่เหลือ ผศ.ดร. ชัญพงษ์ แนะนำให้ไปดูชั้น ๘ ก่อน เพราะมี Steinway No. 1 เป็น replica ส่วนหลังจริงอยู่ที่ Steinway Factory, Long Island นิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

ในชั้น ๑๖ นี้แบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ เปียโนจากอังกฤษ เยอรมนี และฝรั่งเศสและอเมริกาเหนือ ในช่วงกลาง ค.ศ. ๑๙๐๐ มีเปียโนที่มีความแปลกคือ Damper อยู่บนหัวค้อน (hammer) มี Cabinet piano นอกจากนี้ยังมี Upright piano ที่หมดในการปรับแต่งเสียงมีเขียนโน้ตไว้เพื่อให้ช่างปรับแต่งง่ายพร้อมทั้งมีหูเพื่อให้สะดวกในการขนย้าย นอกจากนี้ยังมี Erard piano ซึ่งเป็นเปียโนที่ Franz Liszt ชื่นชอบอีกยี่ห้อหนึ่ง

Upright piano ที่น่าสนใจอีกหนึ่งหลังบนชั้น ๑๖ คือเปียโนที่ผลิต

Steinway & Sons Square piano

เปียโน Grotrian Steinweg

Broadwood pianoforte ยุคเดียวกับที่ผลิตให้ Beethoven

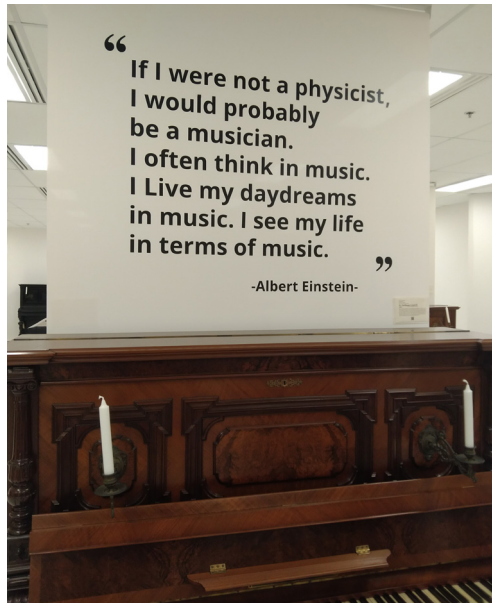
เปียโน Steinway No. 1 (replica) ที่ชั้น ๘

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยพงศ์ ทองสว่าง บรรยายเกี่ยวกับ Cabinet piano

เปียโนที่มีการตกแต่งแกะสลักอย่างสวยงาม โดยมีหน้า Beethoven และ Mozart บนเปียโน

คำคมจาก Albert Einstein

โดย J.B. Cramer ที่มีการซิงสายแบบตรง ช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ โดย Johann Baptist Cramer นักประพันธ์เพลงชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียง โดยผลงาน Etude ของนักประพันธ์เพลงท่านนี้เป็นแบบฝึกหัดที่ได้รับความนิยมนำมาสอนนักเรียนระดับกลาง

สิ่งที่สนุกในการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เปียโนในครั้งนี้ คือการที่ ผศ.ดร.ชัยพงศ์ ได้เปิดเปียโนโบราณที่สำคัญแต่ละหลังและบรรเลงบทเพลงที่ประพันธ์ร่วมสมัยกับเปียโนนั้น ซึ่งโดยปกติจะไม่อนุญาตให้มาเปิดเปียโนเล่น เพราะสภาพที่เก่าและความชื้นในอากาศทำให้ไม่สามารถปิดฝาเปียโนและเกิดความเสียหายได้ โดยเสียงของเปียโนที่อาจารย์บรรเลงให้ฟังนั้นมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ บางหลังก็จะเป็นการปรับเสียงแบบโบราณ ความถี่ตัว A

อยู่ที่ประมาณ 415 Hz ซึ่งต่ำกว่าเสียง A ในปัจจุบันประมาณครึ่งเสียง และไม่สามารถปรับเสียงให้สูงกว่านี้ได้เพราะสายอาจจะขาดได้

ส่วนความงามของเปียโนในแต่ละหลังนั้นมีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ บางหลังมีการทาสีทอง บางหลังมีการออกแบบในรูปแบบศิลปะแบบ Art Nuovo บางหลังมีการแกะสลักอย่างวิจิตรบรรจง มีรูปใบหน้าของ Beethoven และ Liszt อยู่บนเปียโน มีเชิงเทียนอยู่บนเปียโนในยุคที่ยังไม่มีไฟฟ้า เปียโนบางหลังยังมีการโฆษณาว่าได้รางวัลเหรียญทองจากการออกแบบเพื่อให้ดึงดูดลูกค้า สำหรับซื้อมือถือของเปียโนนั้นมีความหลากหลายนอกเหนือจากชื่อผู้ผลิตหรือเจ้าของโรงงาน ซื้อมือถือเปียโนยังมาจากนายหน้าผู้นำเข้าเปียโนหลังนั้น ๆ มาขายในตลาด มีเปียโนหลายหลัง

ที่แสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์ที่ซื้อได้เลือกหายไป เป็นเปียโนที่ยังรอการค้นหาที่มาจากที่ใด บนฝาผนังของพิพิธภัณฑ์ก็ยังมีคำคมจากบุคคลที่มีชื่อเสียงได้พูดถึงเกี่ยวกับดนตรี เช่น Ludwig van Beethoven, Robert Schumann และ Albert Einstein ทำให้ได้รรถรสในการชมและดื่มด่ำกับการชมเปียโนมากขึ้น

สำหรับผู้สนใจเข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เปียโน อาคารเคียนทรวงกนกวิทยุ เปิดวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา ๑๐.๐๐-๑๖.๐๐ น. กรุณาโทรนัดวันและเวลาเข้าชมล่วงหน้า พิพิธภัณฑ์นี้ถือว่าการเปิดโลกทัศน์ให้แก่ผู้สนใจประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเปียโน และเป็นประโยชน์อย่างมากแก่นักเรียนเปียโนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับดนตรีทุกท่าน

ต้นเพลงครูงองปีพาทย์

ตอนที่ ๓

เรื่อง:
เดชน์ คงอิม (Dejn Gong-im)
รองศาสตราจารย์ประจำคณะดุริยางคศาสตร์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

การเรียนในสายปี่พาทย์ เมื่อเข้าสู่เส้นทางการทำประกอบการแสดงละครแล้ว ก็เป็น**คนละคร** แต่เดิมก็จะแยกกันอย่างชัดเจนระหว่าง **คนละคร** กับ **คนโขน** คือพูดง่าย ๆ ว่าเป็นปี่พาทย์ละครกับปี่พาทย์โขน เมื่อผ่านการครอบขึ้นที่ ๓ แล้ว เรียนเพลงการสำหรับละครได้เป็นอย่างดี อาจจะข้ามเส้นทางมาเป็นคนปี่พาทย์โขน ซึ่งแต่เดิมมานั้นไม่กระทำกัน เพราะ **คนโขน** จะเรียนรู้เพลงประเภทหน้าพาทย์เป็นปกติ เพลงร้องอย่างละครนั้นจะไม่มีสำหรับการทำประกอบโขน เน้นดำเนินเรื่องด้วยพากย์และเจรจาออกไปตามบท คือ หน้าพาทย์ เป็นหลัก ซึ่งก็ยังแอบเชื่อว่าเป็นคนกลุ่มเดียวกัน แต่ถ้าจะเข้ามาทำโขนก็ต้องครอบหน้าพาทย์ในชั้นสูงขึ้นเป็นครอบขึ้นที่ ๔ ที่น่าจะกำหนดชั้นของการเรียนเป็นแบบเป็นแผนในยุคที่มีการเรียนการสอนในระบบการศึกษาแล้ว

ครอบขึ้นที่ ๔ ครูจับมือให้ตีทำนองขึ้นต้น เพลงบาทสกุณี ๓ ครั้ง

การจับมือเพื่อประสิทธิ์เพลงบาทสกุณี ซึ่งเป็นเพลงหน้าพาทย์หลักของเพลงชุดโหมโรงกลางวันโขน เมื่อครูเห็นว่าศิษย์มีความเหมาะสมที่จะเรียนเพลงหน้าพาทย์ในชั้นสูง จะให้ศิษย์นำเครื่องบูชาท่านลครตามที่ครูจะเห็นสมควร มักนิยมกระทำกันในวันพฤหัสบดีหรือในวันที่มีพิธีไหว้ครู โดยครูผู้ประกอบพิธีรับเครื่องบูชาก่อนจากศิษย์ กล่าวคำบูชาครูนำ แล้วให้โหวดแก่ศิษย์ จึงจับมือทำนองขึ้นต้นเพลงบาทสกุณี ๓ ครั้ง ซึ่งกระบวนการครอบประสิทธิ์เพลงบาทสกุณีของครูแต่ละท่านที่ผู้เขียนได้ศึกษามา มี ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑. ครูจับมือให้ศิษย์ตีทำนองขึ้นต้นเพลงบาทสกุณี ใน ๔ วรรคแรกของเพลง ๓ ครั้ง ดังนี้

๒. ครูจับมือให้ศิษย์ตีทำนองขึ้นต้นเพลงบาทสกุณี ใน ๓ วรรคแรกของเพลง ๓ ครั้ง ดังนี้

๓. ครูจับมือให้ศิษย์ดีทำนองขึ้นต้นเพลงบาทสกุณี เฉพาะทำนองแรกของเพลง ๓ ครั้ง ดังนี้

หลังจากนั้นจะต้องต่อเพลงบาทสกุณีจนจบเพลง แล้วจึงเริ่มต่อเพลงในชุดใหม่โรงกลางวันโยน ซึ่งมีเพลงที่ซ้ำกับเพลงใหม่โรงกลางวันละคร สำหรับผู้ที่ผ่านเพลงใหม่โรงกลางวันละครมาแล้ว ก็ต่อเพลงและจัดเรียงตามลำดับของเพลงในชุดใหม่โรงกลางวันโยน โดยเริ่มต้นตั้งแต่เพลงกราวใน ๓ ท่อน หรือ ๓ ท่า เป็นลำดับแรก เรียงลำดับได้ดังนี้

๑. กราวใน ๓ ท่อน
๒. เสมอข้ามสมุทร แล้วรว ๓ ลา
๓. เชิด
๔. ชุบ แล้วลงลา แล้วรว
๕. ตระบองกันท์ แล้วรว
๖. ตะคุกรูกรัน
๗. ใช้เรือ แล้วรว
๘. ปลุกต้นไม้ แล้วรว
๙. คุกพาทย์ แล้วรว
๑๐. รอน
๑๑. ตระสันนิบาต
๑๒. เสียน ๒ เทียว
๑๓. เชิด ประถม แล้วรว
๑๔. บาทสกุณี ปลายลง กราวรำ

การเรียนเพลงชุดใหม่โรงกลางวันโยน ดังกล่าวข้างต้น ต้องผ่านการครอบขั้นที่ ๔ ครูจับมือดีเพลงบาทสกุณี เพื่อเรียนรู้เพลงในชุดใหม่โรงกลางวันโยน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าขั้นตอนที่จะเข้ามาสู่การเป็นผู้มีหน้าที่ในการบรรเลงประกอบการแสดงละครและการแสดงโยนได้ ต้องเรียนรู้เพลงใหม่โรงมหรสพทั้ง ๓ ช่วงเวลา คือ โหมโรงละคร ช่วงเวลาเช้า โหมโรงละคร ช่วงเวลากลางวัน และโหมโรงละคร ช่วงเวลาเย็น ในส่วนของปีพาทย์โยนก็จะมีเพลงชุดใหม่โรงเช่นเดียวกัน คือ โหมโรงโยน ช่วงเวลาเช้า โหมโรงโยน ช่วงเวลากลางวัน และโหมโรงโยน ช่วงเวลาเย็น ซึ่งประกอบด้วยเพลงหน้าพาทย์ต่าง ๆ เป็นโหมโรงสำหรับการแสดง

เพลงใหม่โรงมหรสพนี้ ได้รวบรวมเพลงหน้าพาทย์ตั้งแต่ขั้นต้นจนถึงขั้นสูงมาเรียบเรียงบรรเลงเป็นเพลงใหม่โรงก่อนการแสดง นับสำคัญที่นำเพลงชั้นสูงมาเรียบเรียง คือ ได้มีโอกาสพบทวนเพลงสำคัญในสถานการณ์จริง ซึ่งแต่เดิมนั้นการที่จะชักซ้อมเพลงหน้าพาทย์ที่รวบรวมอยู่หรือเป็นกลุ่ม หรือไม่อยู่ในกลุ่มเป็นหน้าพาทย์เกร็ด ก็จะไม่ค่อยได้ยินได้ฟังหรือว่านำมาซ้อมมาตีเล่นแบบพร่ำเพรื่อไม่มีที่มาที่ไปเป็นขนบของคนปีพาทย์ เมื่อพักการแสดงภาคเช้า จะแสดงในภาคกลางวัน ทำเพลงใหม่โรงกลางวัน เมื่อจบภาคกลางวันก็จะพัก ไปแสดงในเวลาเย็นหรือค่ำก็จะทำเพลงใหม่โรงเย็นหรือโหมโรงค่ำ ซึ่งมีหลักฐานในการเรียบเรียงเพลงในชุดใหม่โรงมหรสพทั้ง ๓ ช่วงเวลาจากเอกสารบันทึกการประชุมกรรมการตรวจสอบเพลงไทยบันทึกเป็นโน้ตสากล ครั้งที่ ๒๙/๒๕๓๙ ที่ บุญธรรม(มนตรี) ตราโมท ได้รวบรวมไว้และเสนอในที่ประชุม มีดังนี้

โหมโรงเย็น ๕ เพลง

๑. ตระสันนิบาต แล้วรำ
๒. เข้าม่านท่า ๖ เทียว แล้วลงลา
๓. กราวใน
๔. เชิด
๕. กราวรำ

โหมโรงเช้า ๙ เพลง

๑. ตระสันนิบาต แล้วรำ
๒. เข้าม่านท่า ๖ เทียว ลงลา
๓. เสมอ แล้วรำ
๔. เชิด
๕. กลม
๖. ชำนาญ ๒ ท่อน
๗. กราวใน
๘. ชุบ
๙. กราวรำ

โหมโรงกลางวันโซน ๑๔ เพลง

๑. กราวใน
๒. เสมอข้ามสมุทร แล้วรำ
๓. เชิด
๔. ชุบ แล้วลงลา
๕. กระบองกัน แล้วรำ
๖. ตะคุกรุ่น
๗. ใช้เรือ แล้วรำ
๘. ปลุกดันไม้ แล้วรำ
๙. คุกพาทย์ แล้วรำ
๑๐. พันพิราพ
๑๑. ตระสันนิบาต
๑๒. เสียน ๒ เทียว
๑๓. เชิด ประถม แล้วรำ
๑๔. บาทสุกณี ปลายลงกราวรำ

โหมโรงกลางวันละคร ๑๕ เพลง

๑. กราวใน
๒. เสมอข้ามสมุทร
๓. รำ ๓ ลา
๔. เชิด ๒ ชั้น ชั้นเดียว
๕. ชุบ
๖. ลงลา แล้วรำ
๗. กระบองกัน แล้วรำ
๘. ตะคุกรุ่น แล้วรำ
๙. ปลุกดันไม้ แล้วรำ
๑๐. ใช้เรือ แล้วรำ
๑๑. ไล่ แล้วรำ
๑๒. เหาะหรือโคมเวียน แล้วรำ
๑๓. แผละ แล้วรำ
๑๔. เชิดฉาน แล้วรำ
๑๕. วา

แต่เดิมมาการแสดงโขนจะดำเนินเรื่องด้วยการพากย์เจรจา และแสดงท่าทางในเพลงหน้าพาทย์ เพลงโหมโรงมหรสพนั้นเป็นเพลงชุดที่เรียบเรียงด้วยเพลงหน้าพาทย์ในการแสดงเข้าทุกเพลง ผู้ที่ผ่านกระบวนการครอบและเรียนรู้ต่อเพลงโหมโรงกลางวันละคร เพลงโหมโรงกลางวันโซน แล้วนั้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงว่าได้เป็นผู้ที่ได้ผ่านขั้นตอนหรือเป็นการเลื่อนระดับชั้นของการเรียนเพลงหน้าพาทย์ ซึ่งจะเป็นประตูเข้าสู่การบรรเลงหน้าพาทย์ประกอบพิธีไหว้ครู ดังจะได้กล่าวในตอนต่อไป

ลำดับนี้จะนำเสนอทำนองเพลงบาทสุกณี ซึ่งเป็นเพลงสำคัญในชุดโหมโรงกลางวันโซน ในรูปแบบทำนองทางฆ้องวงใหญ่ประกอบหน้าทับหน้าพาทย์ ตะโพนกลองทัด ด้วยการบันทึกโน้ตสากล ตามลำดับดังนี้

บาทสกุณี

ข้องวงใหญ่

ตะโพน

กลองทัด

ฉิ่ง

The first system of musical notation consists of a treble staff and a grand staff (two staves). The treble staff contains a melody of eighth and quarter notes. The grand staff contains a bass line with eighth and quarter notes, and a middle staff with chords and rests.

The second system of musical notation continues the melody in the treble staff and the bass line in the grand staff. The middle staff of the grand staff features chords and rests.

The third system of musical notation continues the melody in the treble staff and the bass line in the grand staff. The middle staff of the grand staff features chords and rests.

The fourth system of musical notation continues the melody in the treble staff and the bass line in the grand staff. The middle staff of the grand staff features chords and rests.

The fifth system of musical notation continues the melody in the treble staff and the bass line in the grand staff. The middle staff of the grand staff features chords and rests.

The first system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef staff with a key signature of one flat (B-flat) and a 3/4 time signature. It contains five measures of music. The bottom two staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one flat and a 3/4 time signature. They contain five measures of music, including chords and single notes.

The second system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef staff with a key signature of one flat and a 3/4 time signature. It contains five measures of music. The bottom two staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one flat and a 3/4 time signature. They contain five measures of music, including chords and single notes.

The third system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef staff with a key signature of one flat and a 3/4 time signature. It contains five measures of music. The bottom two staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one flat and a 3/4 time signature. They contain five measures of music, including chords and single notes.

The fourth system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef staff with a key signature of one flat and a 3/4 time signature. It contains five measures of music. The bottom two staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one flat and a 3/4 time signature. They contain five measures of music, including chords and single notes.

The fifth system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef staff with a key signature of one flat and a 3/4 time signature. It contains five measures of music. The bottom two staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one flat and a 3/4 time signature. They contain five measures of music, including chords and single notes.

The first system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). It contains five measures of music, primarily using eighth and quarter notes. The bottom two staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one sharp and a common time signature. They contain five measures of music, including eighth, quarter, and half notes, with some rests.

The second system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef with a key signature of one sharp and a common time signature. It contains five measures of music, primarily using eighth and quarter notes. The bottom two staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one sharp and a common time signature. They contain five measures of music, including eighth, quarter, and half notes, with some rests.

The third system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef with a key signature of one sharp and a common time signature. It contains five measures of music, primarily using eighth and quarter notes. The bottom two staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one sharp and a common time signature. They contain five measures of music, including eighth, quarter, and half notes, with some rests.

The fourth system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef with a key signature of one sharp and a common time signature. It contains five measures of music, primarily using eighth and quarter notes. The bottom two staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one sharp and a common time signature. They contain five measures of music, including eighth, quarter, and half notes, with some rests.

The fifth system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single treble clef with a key signature of one sharp and a common time signature. It contains five measures of music, primarily using eighth and quarter notes. The bottom two staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one sharp and a common time signature. They contain five measures of music, including eighth, quarter, and half notes, with some rests.

First system of musical notation. The top staff is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). It contains a melody with eighth and sixteenth notes, including a triplet of eighth notes. The bottom staves are in bass clef and contain a piano accompaniment with chords and single notes.

Second system of musical notation. The top staff continues the melody from the first system. The piano accompaniment in the bottom staves continues with chords and single notes.

Third system of musical notation. The top staff continues the melody. The piano accompaniment in the bottom staves continues with chords and single notes.

Fourth system of musical notation. The top staff continues the melody. The piano accompaniment in the bottom staves continues with chords and single notes.

Fifth system of musical notation. The top staff begins with a 'rit.' (ritardando) marking above the first measure. The bottom staves also begin with a 'rit.' marking above the first measure. The system concludes with a final chord in the piano accompaniment.

ริ้วเฉพาะ

ครอบชั้นที่ ๔ จับมือครอบเพลงบาทสกุณีแล้วจะต้องต่อเพลงในชุดโหมโรงโขนตั้งแต่ต้น ซึ่งมีเพลงที่ซ้ำกับโหมโรงกลางวันละครและเรียงร้อยตามแบบของแต่ละสำนักดนตรี อนึ่ง การเรียนรู้เพลงบาทสกุณี ยังจะต้องเรียนรู้เพิ่มเติมให้ครอบคลุม กล่าวคือ เพลงบาทสกุณี มี ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ มี ๑๔ ไม้ลา และส่วนที่ ๒ มี ๑๖ ไม้ลา ทั้ง ๒ ส่วนนี้มีท่าสำหรับทำประกอบ ผู้ที่เฝ้าเรียนรู้ในสายปี่พาทย์ควรศึกษาจากผู้รู้และมีศักดิ์และสิทธิในการถ่ายทอดไว้เป็นภูมิรู้ ดังนี้แล้ว

• หมายเหตุ: ขอแก้ไขโน้ตในบทความต้นเพลงครูของปี่พาทย์ ตอนที่ ๒ ที่เผยแพร่ในวารสารเพลงดนตรี ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๓ เดือนมีนาคม ๒๕๖๘ หน้า ๕๑ ข้อ ๓. ครูจับมือให้ศิษย์ดีทำนองขึ้นต้นเพลงระบองกันท์ ในวรรคแรกของเพลง ๓ ครั้ง ดังนี้

พลังของคนตรี สูทางรอดชีวิตช่วงสงคราม (๑)

Alice Herz-Sommer

“นักเปียโนที่มีอายุยืนยาวที่สุด”

เรื่อง:
กฤตยา เชื่อมวราศาสตร์ (Krittaya Chuamwarasart)
นักข่าวอิสระ

Alice Herz-Sommer กับ Raphael ลูกชายของเธอ

จะเป็นอย่างไร ถ้าเราต้องเผชิญกับความสูญเสียครั้งแล้วครั้งเล่า? ถ้าเราต้องอยู่ในสถานการณ์ที่สิ้นหวังจนแทบไม่เห็นทางออก?

แน่นอนว่าเราไม่อาจเปรียบเทียบประสบการณ์อันเลวร้ายที่แต่ละคนต้องเผชิญได้ ว่าแบบไหนที่สร้างความเจ็บปวดให้มากกว่ากัน และบางเหตุการณ์ก็อาจทำให้เรารู้สึกว่า คงจะดีเสียกว่าถ้าเราไร้ลมหายใจและไม่รับรู้สิ่งที่อยู่บนโลกใบนี้อีกแล้ว เช่น “การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” ที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วโลก ทว่าเหตุการณ์ที่อยู่ในกระแสความทรงจำร่วมของคนยุคปัจจุบันมากที่สุด คงจะเป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์

ชาวยิว ช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งการศึกษาเหตุการณ์เหล่านี้มักทำให้เรตกตะลึง เพราะสมองแทบจะประมวลผลไม่ไหว ว่าการสูญเสียชีวิตนับล้านนั้นหมายความว่าอย่างไร มันเกินกว่าที่จะจินตนาการได้

ท่ามกลางความมืดมนนั้น ยังมีเรื่องราวของผู้คนที่รอดชีวิตมาได้ คนที่ต้องหาทางใช้ชีวิตต่อไปหลังจากเห็นความโหดร้ายที่สุดของมนุษยชาติ และความเข้มแข็งของพวกเขาได้กลายเป็นแสงสว่างให้อีกหลายชีวิตที่ยังเผชิญกับความมืดมน

วันนี้เราจะมาทำความรู้จักกับนักเปียโนสุดพิเศษสามคน - Alice Herz-Sommer, Natalia Karp และ

Zuzana Růžicková พวกเขาไม่ได้มีแค่ฝีมือเปียโนที่เยี่ยมยอด แต่ยังมีหัวใจที่แข็งแกร่งจนน่าทึ่ง

มาเริ่มที่ Alice Herz-Sommer กันก่อน เรื่องราวของเธอจะทำให้เราเห็นว่า แม้ช่วงเวลาที่เราเลวร้ายที่สุด มนุษย์ก็ยังสามารถหาความงดงามและความหมายในชีวิตได้

เด็กหญิงแสนสุขในกรุงปราก

ปี ค.ศ. ๑๙๐๓ ในกรุงปราก ที่เต็มไปด้วยวัฒนธรรม ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่หล่อหลอม Gustav Mahler และ Franz Kafka เด็กหญิงตัวน้อยคนหนึ่งชื่อ Alice Herz เกิดมาในครอบครัวยิวที่อบอุ่น พ่อ

Alice Herz-Sommer กับ Raphael ลูกชายของเธอ

เป็นพ่อค้าที่ประสบความสำเร็จ ส่วนแม่เป็นผู้หญิงที่มีการศึกษาและเปิดชาลอนเป็นที่พบปะของปัญญาชน บ้านของ Alice เหมือนเป็นแหล่งรวมของคนเก่ง ๆ เธอได้พบกับ Gustav Mahler นักประพันธ์เพลงชื่อดัง และแม้แต่ Sigmund Freud จิตแพทย์ผู้ก่อตั้งทฤษฎีจิตวิเคราะห์! ลองคิดว่าเด็กน้อยจะตื่นเต้นขนาดไหนที่ได้อยู่ท่ามกลางบุคคลสำคัญเหล่านี้

Alice เริ่มเรียนเปียโนตั้งแต่อายุ ๕ ขวบ มีครูเก่ง ๆ อย่าง Conrad Ansoerge ที่เคยเป็นลูกศิษย์ของ Franz Liszt มาสอน ต่อมา Artur Schnabel เพื่อนของครอบครัวเห็นพรสวรรค์ของเธอ ก็สนับสนุนให้เธอเป็นนักดนตรีมืออาชีพ

และเธอก็ทำได้! เธอเข้าเรียนที่ German Academy of Music ในกรุงปราก และกลายเป็นนักเปียโนเด็กที่มีชื่อเสียง คุณคิดว่าชีวิตของเธอคงสวยงามไปตลอดใช่ไหม?

ในปี ค.ศ. ๑๙๓๑ เธอพบรักกับ Leopold Sommer พวกเขาแต่งงานกันและมีลูกชายน่ารักคนหนึ่งชื่อ Raphael (หรือ Rafi) ชีวิตดูเหมือนจะสมบูรณ์แบบ...

เมื่อฝันร้ายเริ่มต้น

แต่แล้ว... ความสุขก็ถูกพรากไป เมื่อนาซีเข้ายึดครองเชโกสโลวาเกีย ชีวิตของครอบครัว Sommer ก็เปลี่ยนไปตลอดกาล

ปี ค.ศ. ๑๙๔๓ เป็นปีที่ Alice จะไม่มีวันลืม เธอ ลูกชาย และสามีถูกส่งไปยังค่ายกักกัน Theresienstadt ซึ่งชาวเช็กเรียกว่า Terezín สิ่งที่เจ็บปวดที่สุดคือ สามีของเธอถูกส่งต่อไปยังค่าย Dachau และเธอไม่ได้เจอเขาอีกเลย

Theresienstadt เป็นค่ายที่แตกต่างจากค่ายอื่น ๆ ตรงที่ นาซีใช้ที่นี่เป็น “ค่ายตัวอย่าง” เพื่อหลอกโลกว่าพวกเขาดูแลชาวยิวเป็นอย่างดี เวลาเขาตรวจมาตรวจ พวกเขาที่จัดคอนเสิร์ต จัดกิจกรรมศิลปะ ทำเหมือนว่าทุกอย่างปกติดี

แต่ความจริงแล้ว มันแทบไม่ต่างจากค่ายแห่งอื่น... คือนรกบนดิน

Chopin's Etudes: เสียใจเพลงที่พาเธอข้ามผ่านความตาย

คุณรู้ไหมว่า Alice ทำอะไรในค่ายกักกัน?

เธอเล่นเปียโน! เธอเล่นคอนเสิร์ตมากกว่า ๑๐๐ ครั้ง ในช่วง ๒ ปี

ที่อยู่ที่นี่

หนึ่งในการแสดงที่พิเศษที่สุดคือการเล่น Chopin's Études ทั้งชุด ๒๕ เพลงจากความทรงจำ!

ลองนึกดูว่า Études แต่ละเพลงยากขนาดไหน มันถูกแต่งขึ้นเพื่อท้าทายฝีมือนักเปียโนโดยเฉพาะ แต่ Alice ท่องจำได้ขึ้นใจและบรรเลงออกมาอย่างไพเราะ

เธอลำว่า... การฝึกซ้อม Études ทุกวัน ช่วยให้เธอมีเป้าหมายในชีวิต ช่วยให้จิตใจหลุดพ้นจากความท้อแท้ ความกลัว และความสิ้นหวัง มันเหมือนเป็นการบำบัดจิตใจ

“พวกเราเล่นดนตรีให้ผู้สูงอายุที่สิ้นหวัง เจ็บป่วย และท้อแท้ กว่า ๑๕๐ คนฟัง พวกเขามีชีวิตอยู่เพื่อดนตรี ดนตรีเป็นเหมือนอาหารสำหรับพวกเขา ถ้าไม่มีดนตรี... พวกเขาคงตายไปนานแล้ว เช่นเดียวกับพวกเรา”

ดนตรีของเธอถูกนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของโฆษณาชวนเชื่อของนาซี และแม้ว่าเธอจะไม่เห็นด้วยกับความเชื่อของพวกเขาก็อย่างรุนแรง แต่เธอยังคงหวังว่าลูกชายของเธอจะได้รับอนุญาตให้มีชีวิตอยู่ต่อไป

ปกป้องลูก ด้วยโลกของคนดี

แม้อยู่ในค่ายกักกัน Alice ยังคงสอนเปียโนให้ Rafi และเด็ก ๆ คนอื่น เธอจัดชั้นเรียนเล็ก ๆ พยายามสร้างกิจกรรมที่ช่วยให้เด็ก ๆ ลืมความโหดร้ายรอบตัวไปได้บ้าง ที่น่าทึ่งคือ Rafi เองก็เริ่มเรียนเชลโลจากนักดนตรีคนอื่นในค่าย รวบรวมว่าดนตรีเป็นแสงสว่างเล็ก ๆ ท่ามกลางความมืดมิด

สิ่งที่ Alice กังวลที่สุดไม่ใช่ชีวิตตัวเอง แต่เป็นความปลอดภัยของลูกชาย เธอเล่นเปียโนในคอนเสิร์ตที่นาซีจัดขึ้น ส่วนหนึ่งก็เพราะหวัง

ภาพส่วนหนึ่งในค่ายกักกัน Terezín

ว่าจะช่วยปกป้องลูกชายได้ “ฉันเล่นเพื่อให้ลูกของฉันมีชีวิตอยู่” เธอเคยกล่าวด้วยน้ำเสียงที่เต็มไปด้วยความรักและความหวัง

Rafi เล่าในภายหลังว่า ช่วงเวลาในค่ายทำให้เขาผูกพันกับแม่มากขึ้น “แม่เป็นทุกอย่างสำหรับผม เธอเป็นโล่ป้องกันผมจากความน่ากลัวทั้งหมด” คำพูดของเขาสะท้อนให้เห็นว่า แม่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด ความรักของแม่ก็ยังคงเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ที่สุด

เมื่อแสงสว่างกลับมาอีกครั้ง

ปี ค.ศ. ๑๙๔๕ กองทัพโซเวียตปลดปล่อย Theresienstadt ทำให้ Alice และ Rafi ลูกชายรอดชีวิตมาได้! แต่เธอต้องสูญเสียสามี แม่และคนรักมากมายไปตลอดกาล (เฉพาะที่ค่ายนี้ มีผู้เสียชีวิตกว่า ๓๓,๐๐๐ ราย)

แต่ Alice ไม่ยอมให้ความเจ็บปวดทำลายชีวิตเธอ เธอกลับไปบ้านเกิดที่ปรากก่อน แล้วย้ายไปอิสราเอล ในปี ค.ศ. ๑๙๔๙ เธอสอนเปียโนที่ Jerusalem Academy of Music และเริ่มชีวิตใหม่

ปี ค.ศ. ๑๙๘๖ เธอย้ายไปอังกฤษเพื่ออยู่ใกล้ Rafi ที่กลายเป็นนักเชลโลชื่อดัง แต่โชคชะตาก็เล่นตลกกับเธออีกครั้ง เมื่อ Rafi จากไปอย่างกะทันหันในปี ค.ศ. ๒๐๐๑

ความลับของการมีชีวิตที่ยืนยาว ๑๑๐ ปี

คุณคิดว่า Alice จะทำอะไร? ก็อาจมีบ้าง แต่ด้วยทัศนคติการมองโลกแง่ดี และความมีวินัยทำให้เธอใช้ชีวิตอย่างสดใสได้ จนถึงอายุ ๑๑๐ ปี

“เวลา ๑๐ โมงเช้า ฉันนั่งที่เปียโนตรงเวลาทุกวัน ทุกอย่างรอบตัว

ภาพส่วนหนึ่งในค่ายกักกัน Terezin

Alice Herz-Sommer เปิดบ้านต้อนรับผู้มาเยือนอย่างอบอุ่น กระทั่งช่วงสุดท้ายของชีวิต

เป็นระเบียบเรียบร้อย ฉันไม่ดื่มชา กาแฟ หรือแอลกอฮอล์ ฉันเดิน เยอะ และที่สำคัญ... ฉันมองหาแต่ สิ่งดี ๆ ในชีวิต”

เธอเล่นเปียโนวันละ ๓ ชั่วโมง จนถึงสุดท้ายของชีวิต! เธอบอกว่า “ฉันอยู่คนเดียวแต่ไม่เหงา เพราะ ชีวิตของฉันมีดนตรีมากมาย”

“โลกนี้ช่างวิเศษเหลือเกิน เต็ม ไปด้วยความสวยงามและปาฏิหาริย์

มากมาย สมongของเรา ความทรงจำ มันทำงานยังไง ไม่ต้องพูดถึงศิลปะ และดนตรีเลย... มันเป็นปาฏิหาริย์”

มรดกแห่งความหวังที่เธอทิ้งไว้

Alice จากไปอย่างสงบในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๔ เธอ เป็นผู้รอดชีวิตจากการฆ่าล้างเผ่า พันธุ์ ที่มีอายุมากที่สุด เรื่องราว ของเธอถูกบันทึกไว้ใน

- หนังสือ “A Garden of Eden in Hell” โดย Melissa Mueller และ Reinhard Piechocki

- หนังสือ “A Century of Wisdom” โดย Caroline Stoessinger

- สารคดี “The Lady In Number 6: Music Saved My Life” ที่ได้รางวัลออสการ์

แต่สิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่ารางวัลใด ๆ คือปรัชญาชีวิตที่เธอทิ้งไว้

“ฉันผ่านสงครามและสูญเสีย ทุกอย่างมาหลายครั้ง สูญเสียสามี แม่ และลูกชายที่รัก แต่ชีวิตก็ยังคง สวยงาม ฉันไม่มีเวลาให้กับความ เกลียดชัง เพราะชีวิตยังคงสวยงาม ความรักยังคงสวยงาม ธรรมชาติ และดนตรียังคงสวยงาม”

...

เรื่องราวของ Alice Herz-Sommer เป็นตัวอย่างของความเข้มแข็ง และทำให้เราเห็นว่า แม้ในยาม ที่มีดมนที่สุด เราก็ยังสามารถเลือก ที่จะมองหาแสงสว่างได้ ดนตรีไม่ใช่ แค่เสียงเพลง แต่เป็นพลังที่ช่วยให้ จิตวิญญาณของเรายืนหยัดได้

ถ้าคุณกำลังเผชิญกับความยาก ลำบาก ลองนึกถึง Alice สิ หญิงชรา ตัวเล็ก ๆ ที่เล่น Chopin’s Études ท่ามกลางค่ายกักกัน ที่เลือกจะยิ้ม แทนที่จะร้องไห้ ที่เลือกจะรักแทนที่จะเกลียด

เพราะในท้ายที่สุด... ชีวิตยังคงสวยงาม ไม่ว่าเราจะผ่านอะไร มาก็ตาม

ຄືນ

<https://www.classicfm.com/music-news/latest-news/alice-herz-sommer/>

<https://interlude.hk/three-pianists-who-survived-the-nazi-concentration-camps/>

<https://sg.news.yahoo.com/world-39-oldest-holocaust-survivor-alice-herz-sommer>

<https://www.theguardian.com/world/2014/feb/23/alice-herz-sommer-holocaust-survivor-dies>

<https://www.rcm.ac.uk/singingasong/featuredmusicianscategory2/aliceherzsommer/>

<https://toccataclassics.com/remembering-alice-herz-sommer/>

<https://www.tonyrobbins.com/blog/my-interview-with-alice-herz-sommer>

Yamaha Acoustic Instruments

B **Bösendorfer**
DER KLANG, DER BERÜHRT

 YAMAHA
Live with Music

 th.yamaha.com   YamahaMusicThailand

“A true **victory**
is a victory over **oneself.**”

A. Jutanugarn

SCG congratulates **Pro May-Ariya Jutanugarn**
The winner of LPGA Championships

www.scg.co.th

Always with YOU

Because we believe that your time is precious
**We're determined to fulfill each and
Every One of Your Moments in Life with Happiness**

 [thaibev](#) | www.thaibev.com

MEMBER OF
**Dow Jones
Sustainability Indices**

In Collaboration with RobecoSAM

Member of DJSI Emerging Markets
Category - Food, Beverage & Tobacco
Industry Group

ThaiBev
